

УДК 351:796

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-7\(37\)-282-289](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-7(37)-282-289)

Юник Ірина Геннадіївна кандидат юридичних наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, <https://orcid.org/00000-0002-0985-1800>

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ТА СПОРТИВНОЇ РОБОТИ

Анотація. У статті розкрито організацію фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи в сфері публічного управління. Досліджуваною групою є люди з обмеженими можливостями. Згідно даних міжнародних організацій сьогодні кожна десята людина – особа з обмеженими можливостями. Проведено власне соціологічне дослідження, в контексті чого було встановлено, що рівень розвитку фізичної культури і спорту осіб з обмеженими можливостями в Україні, на думку респондентів, знаходиться на достатньо високому рівні.

Метою статті є організація фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи для осіб з обмеженими можливостями.

Встановлено, що найбільш вдало свою діяльність здійснює Національний комітет спорту інвалідів України та Український центр з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю «Інваспорт». З'ясовано, що державна політика сфери фізична культура і спорт осіб з інвалідністю зорієнтована вперш за все на впровадження нормативно-правових та регламентуючих документів та на організацію і проведення фізкультурно-спортивних заходів. Встановлено, що негативно впливають на розвиток фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю наступні фактори: недостатність фінансово-економічного забезпечення та недостатність висококваліфікованих кадрів, а саме тренерів з виду спорту, і фізичних реабілітологів.

Для підвищення ефективності державної політики в організації фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності особам з інвалідністю на думку респондентів необхідно застосувати такі заходи: збільшення розміру фінансування, необхідного для забезпечення функціонування регіональних центрів з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю «Інваспорт», сприяти створенню безперешкодного доступу для них до об'єктів фізкультурного та реабілітаційного призначення, вдосконалити механізм залучення дітей, підлітків та молоді з інвалідністю до систематичних занять фізичною руховою активністю та спортом тощо.

Ключові слова: управління, державна політика, особи з обмеженими можливостями, фізична культура і спорт, фізкультурно-оздоровча робота.

Yunyk Iryna Hennadiivna Candidate of legal sciences, associate professor of the Department of Public Management and Administration, Mykhailo Kotsiubynskyi Vinnytsia State Pedagogical University, <https://orcid.org/00000-0002-0985-1800>

PUBLIC ADMINISTRATION IN THE FIELD OF PHYSICAL HEALTH AND SPORTS WORK

Abstract. The article describes the organization of physical culture and sports work in the field of public administration. The research group is people with disabilities. An own sociological study was conducted, in the context of which it was established that the level of development of physical culture and sports of persons with disabilities in Ukraine, according to the respondents, is at a sufficiently high level.

The purpose of the article is the organization of physical culture, health and sports work for people with disabilities.

It has been established that the National Committee of Sports for the Disabled of Ukraine and the Ukrainian Center for Physical Culture and Sports of Persons with Disabilities "Invasport" carry out their activities most successfully. It was found that the state policy in the field of physical culture and sports of persons with disabilities is primarily oriented towards the implementation of normative and regulatory documents and the organization and conduct of physical culture and sports events. It was established that the following factors have a negative impact on the development of physical culture and sports of persons with disabilities: insufficient financial and economic support and insufficient highly qualified personnel, namely sports coaches and physical rehabilitators.

In order to increase the efficiency of the state policy in the organization of physical culture, health and sports activities for persons with disabilities, according to the respondents, the following measures should be applied: increase the amount of funding necessary to ensure the functioning of regional centers for physical culture and sports for persons with disabilities "Invasport", promote the creation of unhindered access for them to physical culture and rehabilitation facilities, to improve the mechanism of involvement of children, adolescents and youth with disabilities in systematic physical activity and sports activities, etc.

Keywords: management, state policy, persons with disabilities, physical culture and sports, physical culture and health work.

Постановка проблеми. Проблеми людей з обмеженими можливостями з року в рік все більше набувають ознак всесвітньосоціальних, що не може залишити поза увагою будь-яку державу, уряд, науку, медицину, соціальну сферу. За даними міжнародних організацій сьогодні кожен десятий мешканець Землі – людина з обмеженими можливостями. Політика держави щодо людей з розладами і порушеннями стану здоров'я, незважаючи на свою специфіку, не може розглядатися окремо у відриві від загального соціально-економічного фону.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значною мірою вона залежить від загальної парадигми соціальної політики та економічного розвитку в державі. Накопичений міжнародний і вітчизняний досвід свідчить про те, що ефективне вирішення тих чи інших проблем можливе лише в рамках моделі, де органічно поєднана зацікавлена цілеспрямована політика держави, її правові, економічні, організаційні, і наукові можливості, з одного боку, та ініціатива й інтереси відповідної соціальної групи населення, з іншого. Разом з цим, кількість наукових праць, спрямованих на висвітлення актуальних питань формування та реалізації державної політики в сучасній сфері фізична культура і спорт осіб з інвалідністю в Україні, обмаль, що й обумовило актуальність даного дослідження [1 – 3].

Метою статті є організація фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи для осіб з обмеженими можливостями.

Виклад основного матеріалу. Згідно зі ст. 4 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» державна політика у сфері фізичної культури і спорту ґрунтується на засадах:

- ❖ визнання фізичної культури як важливого чинника всебічного розвитку особистості та формування здорового способу життя;
- ❖ визнання спорту як важливого чинника досягнення фізичної та духовної досконалості людини, формування патріотичних почуттів у громадян та позитивного міжнародного іміджу держави;
- ❖ визнання фізичної культури і спорту як пріоритетного напрямку гуманітарної політики держави;
- ❖ забезпечення гуманістичної спрямованості та пріоритету загальнолюдських цінностей, справедливості, взаємної поваги та гендерної рівності;
- ❖ забезпечення безпеки життя та здоров'я осіб, які займаються фізичною культурою і спортом, учасників та глядачів спортивних і фізкультурно-оздоровчих заходів;
- ❖ гарантування рівних прав та можливостей громадян у сфері фізичної культури і спорту;

- ❖ створення умов для соціального та правового захисту громадян у сфері фізичної культури і спорту;
- ❖ сприяння безперервності та послідовності занять фізичною культурою і спортом громадян різних вікових груп;
- ❖ утвердження етичних та моральних цінностей фізичної культури і спорту;
- ❖ забезпечення різноманітності, високої якості та доступності фізкультурно-спортивних послуг для громадян;
- ❖ забезпечення підтримки громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості;
- ❖ забезпечення доступу осіб з обмеженими можливостями до спортивних споруд;
- ❖ забезпечення умов для підтримки напрямів фізичної культури і спорту;
- ❖ заохочення благодійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту;
- ❖ орієнтування на сучасні міжнародні стандарти у сфері фізичної культури і спорту, поєднання вітчизняних традицій і досягнень із світовим досвідом у цій сфері.

В ході власного соціологічного дослідження нами було встановлено, що рівень розвитку фізичної культури і спорту осіб з обмеженими можливостями в Україні за 5 бальною шкалою на думку респондентів знаходиться на достатньо високому рівні (3,7 бали) (рис.1). Що підтверджує твердження Європейських експертів про те, що саме завдяки системній організаційній та практичній роботі Національного комітету спорту інвалідів України, Українського центру з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт» та спортивних федерацій з нозологій є унікальною і найбільш ефективною системою управління.

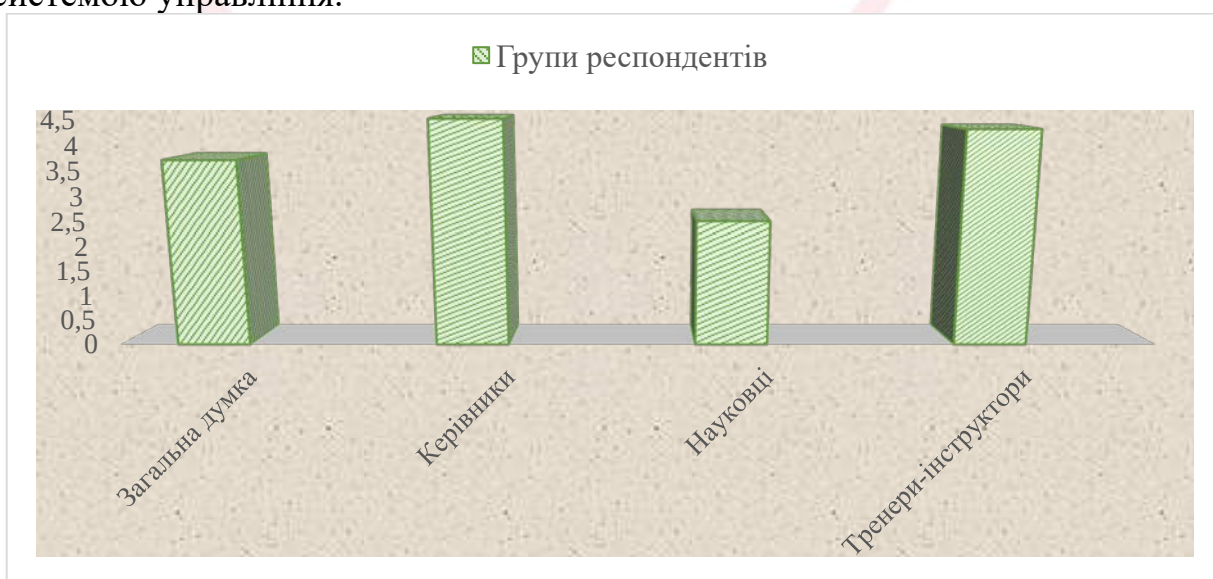

Рис.1. Рівень розвитку фізичної культури і спорту осіб з обмеженими можливостями в Україні

В контексті проведення соціопитування було використано такі методи дослідження: вивчення нормативно-правової документації, бібліографічний пошук і ретроспективний аналіз літературних джерел (у тому числі контент-аналіз Internet сайтів та періодичних видань); порівняльний аналіз; методи методологічного та системного аналізу, метод соціологічного опитування (анкетування); методи математичної статистики. Усі учасники дали згоду на опитування та участь в обговоренні провідних проблем. Було з'ясовано, що найбільш вдало свою діяльність здійснює Національний комітет спорту інвалідів України (4,1 бали з 5 можливих) та Український центр з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю «Інваспорт» (4,0 бали). На думку респондентів менш плідною є робота Національних спортивних федерацій з нозологій (3,3 бали) та діяльність клубів фізкультурно-оздоровчої і спортивної спрямованості для людей з інвалідністю (2,7 бали) (рис.2).

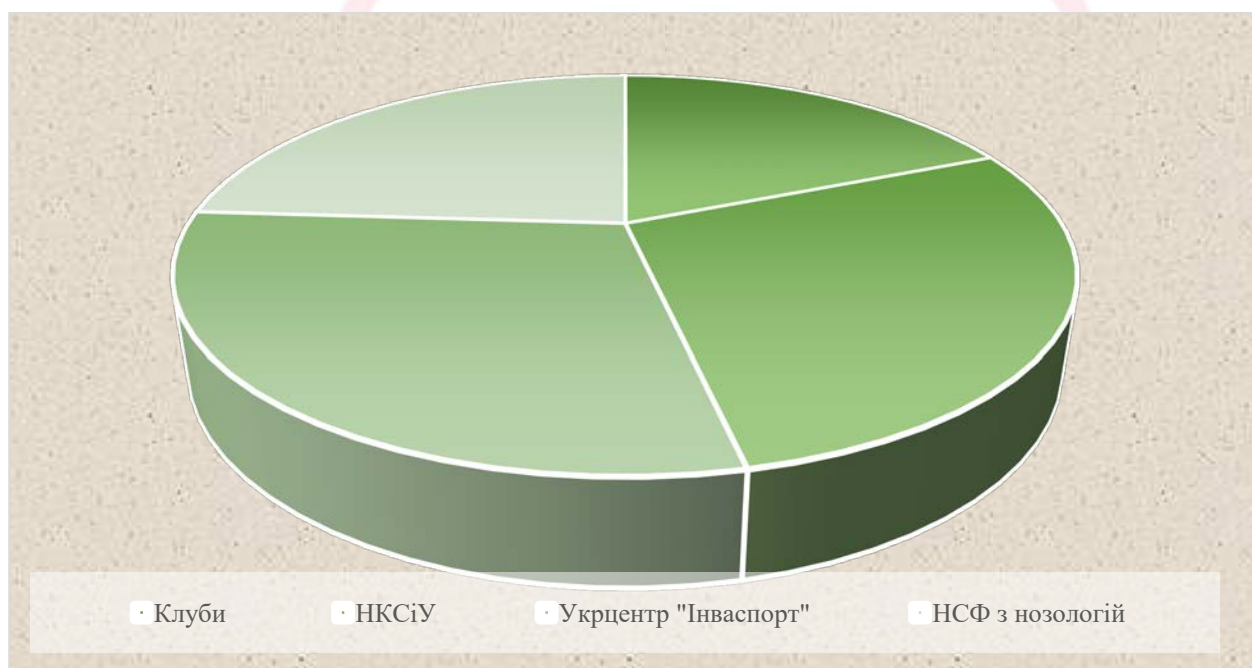

Рис.2. Ефективність роботи органів управління сфери фізичної культури і спорт осіб з інвалідністю (в балах)

Проаналізувавши дані, отримані в ході опитування ми встановили, що державна політика сфери фізична культура і спорт осіб з інвалідністю зорієнтована вперш за все на впровадження нормативно-правових та регламентуючих документів, так вважають 62% респондентів, та на організацію і проведення фізкультурно-спортивних заходів (56%). Менш за все, на думку опитуваних, державна політика спрямована на впровадження сучасних технологій діяльності у сфері фізична культура і спорт осіб з інвалідністю (28%), впровадження механізмів соціального захисту осіб з

інвалідністю (22%) та на впровадження сучасних технологій управління діяльністю (6%) (рис.3).

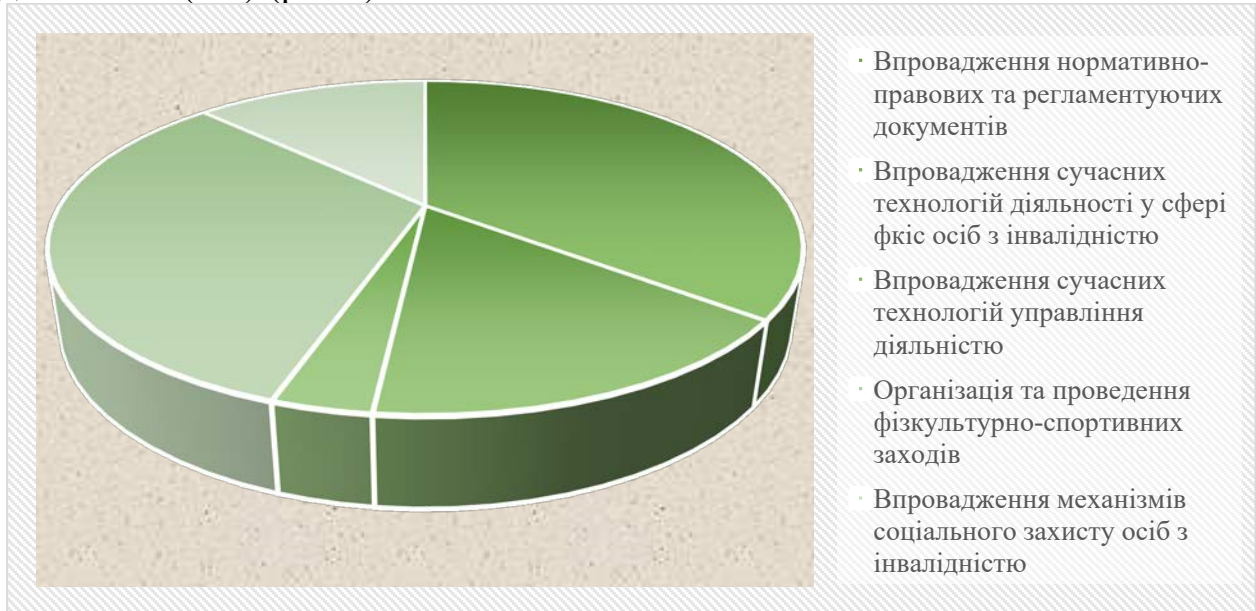

Рис.3. Державна політика в сфері фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю

У ході аналізу результатів власного соціологічного дослідження нами було встановлено, що негативно впливають на розвиток фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю наступні фактори: недостатність фінансово-економічного забезпечення сфери фізична культура і спорт осіб з інвалідність, так вважає 68% опитаних (рис.4).

Рис. 4. Фактори, які негативно впливають на розвиток фізичної культури і спорту в осіб із обмеженими можливостями

На другому місці недостатність висококваліфікованих кадрів, а саме тренерів з виду спорту, і фізичних реабілітологів 40%, однакову кількість відповідей набрали три фактори: неефективність нормативно-правового забезпечення, недостатнє інформаційне забезпечення в тому числі реклама, і недостатність та невідповідність потребам матеріально-технічне забезпечення 31%.

Для підвищення ефективності державної політики в організації фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності особам з інвалідністю на думку респондентів необхідно застосувати такі заходи: збільшення розміру фінансування, необхідного для забезпечення функціонування регіональних центрів з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю «Інваспорт» та інших закладів системи «Інваспорт» 71%, сприяти створенню безперешкодного доступу для осіб з інвалідністю до об'єктів фізкультурного та реабілітаційного призначення 53%, вдосконалити механізм залучення дітей з інвалідністю 53% до систематичних занять фізичною руховою активністю та спортом (рис.5).

Рис. 5. Орієнтації державної політики сфери фізична культура і спорт осіб з обмеженими можливостями

Висновки. У ході власного соціологічного дослідження ми підтвердили твердження Європейських експертів про те, що система управління в Україні є ефективною і спорт осіб з обмеженими можливостями в Україні на високому рівні розвитку. Нами було встановлено, що державна політика реалізується через впровадження нормативно-правових та регламентуючих документів й

організацію і проведення фізкультурно-спортивних заходів серед осіб з інвалідністю. Також встановлено, що найбільш негативними факторами, що впливають на розвиток сучасної сфери фізична культура і спорт осіб з інвалідністю в Україні є недостатнє її фінансово-економічне забезпечення та недостатність висококваліфікованих кадрів, а саме тренерів з виду спорту та фізичних реабілітологів. Для поліпшення функціонування сфери доцільно запровадити такі організаційні заходи: збільшення розміру фінансування, необхідного для функціонування регіональних закладів системи «Інваспорт», сприяти безперешкодному доступу для осіб з інвалідністю до об'єктів фізкультурно-спортивного призначення, вдосконалити механізм залучення дітей, підлітків та молоді з інвалідністю до систематичних занять фізичною руховою активністю та спортом.

Перспективи подальших досліджень полягають в можливості встановлення критеріїв ефективності реалізації державної політики в сфері фізична культура і спорт осіб з інвалідністю та формування державної програми розвитку сфери фізична культура і спорт осіб з інвалідністю в Україні.

Література:

1. Закон України "Про фізичну культуру і спорту" [Електронний ресурс]. Режим доступу: [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808\(12](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808(12)
2. Луць Л. Основні заходи та способи європейської правової інтеграції. Право України. 2002. № 5. С. 142-151.
3. Міністерство молоді та спорту України: Масовий спорт. Міжнародний досвід [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/category/61>

References:

1. Luts', L. (2002). The main measures and methods of European legal integration [Main measures and methods of European legal integration]. *Pravo Ukrainy*, 5, 142-151 [in Ukrainian].
2. Ministerstvo molodi ta sportu Ukrainy: Masovyi sport [Ministry of Youth and Sports of Ukraine: Mass sport]. *Mizhnarodnyi dosvid*. Retrieved from: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/category/61> [in Ukrainian].
3. Zakon Ukrainy "Pro fizychnu kulturu i sportu" [Law of Ukraine "On Physical Culture and Sports"]. Retrieved from : [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808\(12](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808(12) [in Ukrainian].